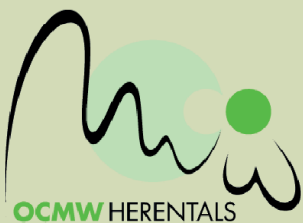

Herentals

Dementievriendelijk wandelen in Herentals

Gedachten op de loop

De dementievriendelijke wandeling

Start

Infokantoor Toerisme en Cultuur – Grote Markt 35

Afstand

3,2 km

Traject

Grote Markt - Zandstraat - Molenvest - Gildenlaan - Kerkstraat - Bovenrij - Nonnenvest - Augustijnenlaan - Begijnenvest - Begijnhof - Begijnenstraat - Hofkwartier - Grote Markt

De bewegwijzering

De dementievriendelijke wandeling is op het plannetje achteraan deze brochure aangeduid in het rood en het groen. In de straten is de rode wandeling aangegeven met koperen klinknagels in de grond (linkse foto). De toegankelijke groene route is bewegwijzerd met de klinknagels die u op de rechtse foto ziet.

Rode route

Groene route

Veel wandelplezier!

Inleiding

Herentals is een dementievriendelijke stad

Samen wandelen doorheen onze mooie stad kan het taboe rond dementie doorbreken en kan contacten met lotgenoten bevorderen. In dit boekje bieden wij jou een wandeltraject aan langsheen historische plekjes van Herentals waar je herinneringen kunt ophalen. Bij de foto's staan ook vragen die je kunnen helpen om de zintuigen van de persoon met dementie te prikkelen. Wandelen is bovendien ontspannend en gezond voor iedereen: jong en oud, gezinnen met kinderen, personen met een handicap, scholen, mensen met dementie, ...

De dementievriendelijke wandeling is tot stand gekomen door de samenwerking tussen vzw Toerisme Herentals, de dienst toerisme en dienstencentrum 't Convent, met advies van de werkgroep 'dementievriendelijke gemeente'. De brochure is geïllustreerd met foto's uit het stadsarchief van Herentals, Luc Verboven en Frank Rastelli.

Vraag

Wat weet jij nog over Rik Van Looy?

Herentals in 't kort

Herentals is een dementievriendelijke stad

Herentals is de historische hoofdstad van de Kempen. Al in 1150 werd de naam 'Herenthals' vermeld. Dit betekent 'een heuvel waar hekelteer of haagbeuk groeit'. De stad kreeg vrijheidsrechten in 1209, nu meer dan 800 jaar geleden. Herentals verwierf haar grootste welvaart in de loop van de veertiende eeuw, toen de wol- en lakennijverheid een grote bloei kenden.

Ook vandaag is de stad springlevend. Een waaier aan sport- en recreatiemogelijkheden en een modern cultuurcentrum en een aangenaam centrum leveren daarvan het bewijs. Herentals ontvangt dan ook jaarlijks duizenden bezoekers uit binnen- en buitenland.

“Dementie is vooral erg als een samenleving

Wat is dementie?

Dementie is geen ziekte, maar een geheel van symptomen die het gevolg zijn van een onderliggende ziekte die de hersenen aantast. De meest gekende en meest voorkomende vorm van dementie is de ziekte van Alzheimer. De manier waarop dementie verschijnt, hangt af van de vorm en de plaats in de hersenen waar de ziekte toeslaat. Gemeenschappelijk is wel dat het gehele geestelijke functioneren geleidelijk aan achteruit gaat, waardoor een normaal zelfstandig leven na verloop van tijd niet meer mogelijk is.

Voor meer info over dementie mag u contact nemen met het “infopunt dementie” in dienstencentrum Convent 2.

Dienstencentrum 't Convent, tel. 014-28 20 00

www.herentals.be/ocmw/infopuntdementie

Herinneringen ophalen

Als je deze wandeling maakt met iemand met dementie, probeer dan open te staan voor haar of zijn verhalen. In de brochure vind je vragen die als leidraad kunnen dienen, maar die hoef je niet persé te gebruiken. Durf vragen te stellen, maar durf evengoed te zwijgen en alles te laten gebeuren. Wanneer hij herinneringen ophaalt, kan het voor de persoon met dementie aanvoelen alsof hij opnieuw de regie over zijn leven heeft, wat zijn eigenwaarde ten goede komt.

Tot ontmoeting komen terwijl je samen een leuke activiteit doet, is het allerbelangrijkste.

Tips om te communiceren met personen met dementie

Maak oogcontact en spreek de persoon met dementie aan met zijn naam.

Spreek traag en duidelijk zonder te betuttelen.

Gebruik korte zinnen en eenvoudige woorden.

Geef geen twee boodschappen tegelijk.

Ga niet in discussie.

Ondersteun wat je zegt met gebaren en aanrakingen.

Geef voldoende tijd om te antwoorden.

Neem niet te snel het gesprek weer over.

Ga op gelijke hoogte staan.

Praat niet over het hoofd van de persoon met dementie heen.

1. Lakenhal

In het hart van Herentals staat de Lakenhal, de belangrijkste getuige van het rijke Herentalse verleden. In de vijftiende eeuw bouwden de wolwevers en lakenmakers het gebouw om er handel in te drijven.

Aan de noordzijde vind je het achthoekige belfort uit 1534. De spitse toren is ongeveer 35 meter hoog. Sinds het midden van de zestiende eeuw hangt in de belforttoren een beiaard. De huidige beiaard telde oorspronkelijk vijftig klokken, waarvan er ondertussen één op de pui van de Lakenhal staat. De belforttoren staat op de Werelderfgoedlijst van UNESCO.

De Lakenhal had lange tijd de functie van stadhuis. Vroeger werden burgerlijke huwelijken in de raadzaal voltrokken, dat gebeurt vanaf midden 2018 in kasteel Le Paige in de Nederrij. Nu heeft het gebouw een socioculturele functie. Er worden tentoonstellingen, concerten, lezingen, ... georganiseerd. Tijdens tentoonstellingen is het vrij toegankelijk.

Voor de zuidgevel staat het Boerenkrijgmonument uit 1898. Het herinnert aan de slag bij Herentals op 28 oktober 1798, een van de bloedigste episodes uit de opstand van de Kempense boeren tegen de Fransen.

Vragen

Op deze foto zie je oude auto's. Hadden jullie vroeger al een auto? Welk merk?
Of hoe deden jullie verplaatsingen?
Namen jullie wel eens de trein vroeger?

2. Cultuurcentrum/cinema

Sinds 2007 kun je in cultuurcentrum 't Schaliken op de Grote Markt terecht voor onder meer theater, muziek, humor en familievoorstellingen.

In de Zandstraat waren er vroeger 2 cinemazalen, Lux en Plaza. Op de Grote Markt kon je naar cinema Funkis gaan.

Vragen

Ging jij vroeger naar de cinema?

Welke films zag je graag?

Herinner jij je nog films of filmsterren van vroeger?

3. Zandpoort/Zandstraat

Tot in de negentiende eeuw was Herentals omringd door een aarden stadsomwalling met vier toegangspoorten: de Nederpoort, de Koepoort, de Bovenpoort en de Zandpoort. Die laatste twee bestaan nog steeds, de andere poorten zijn afgebroken. De stadswallen beschermden de inwoners onder meer tegen invallen. Alleen via de poorten raakte je binnen in de stad.

Vragen

Waren er vroeger ook zoveel winkels? Supermarkten? Kledingwinkels?
Ging je wel eens naar het toneel of een revue?
Gingen jullie dansen? Waar?

4. Molenvest

Op de Molenvest stonden vroeger heel wat windmolens. De molens zijn ondertussen allemaal verdwenen. De laatst overgebleven molen die in 1940 werd weggehaald na een storm, kwam uit Kontich en wordt dikwijls Driesenmolen genoemd. Op de middenberm, net voor het politiekantoor, is nu een van de overblijvende molenstenen verwerkt in een zitbank.

In het gebouw waar nu het politiekantoor is, zat vroeger de RTT (Regie van Telegraaf en Telefonie) (Belgacom).

Vraag

In het gebouw waar nu het politiekantoor is, zat vroeger de RTT (regie van Telegraaf en Telefonie) (Belgacom). Hadden jullie vroeger al een telefoontoestel?

Sinds 1950 staat op de Molenvest het oorlogsmonument 'Aan onze helden' dat de slachtoffers van de Eerste en Tweede Wereldoorlog herdenkt.

Vragen

Heb jij de oorlog nog meegemaakt? Zijn er familieleden soldaat geweest of gesneuveld? Is jullie familie op de vlucht geweest tijdens de oorlog? Herinner jij je de bevrijding nog?

5. Sint-Waldetrudiskerk

Vroeger bepaalde de kerk het ritme van ons leven: dopen, communies, huwelijken, begrafenissen. We gingen naar de mis, tijdens advent zelfs dagelijks, 40 dagen lang, ook met Kerstmis, Pasen, de wekelijkse misvieringen, het lof.

foto: www.kempenserfgoed.be

Vragen

Ga jij nog naar de kerk of naar een misviering in het woonzorgcentrum?

Waar ging je vroeger naar de kerk? Alleen op zondag?

Waar ben jij geboren?

Ben jij gedoopt in de kerk of ergens anders?

Heb jij je eerste en plechtige communie gedaan? Welke kleren droeg je? Kreeg je ca-deautjes? Vierden jullie feest?

Heb je een andere geloofsovertuiging? Vierden jullie dan een vergelijkbaar feest?

Vragen

Ben je getrouwd? Waar?

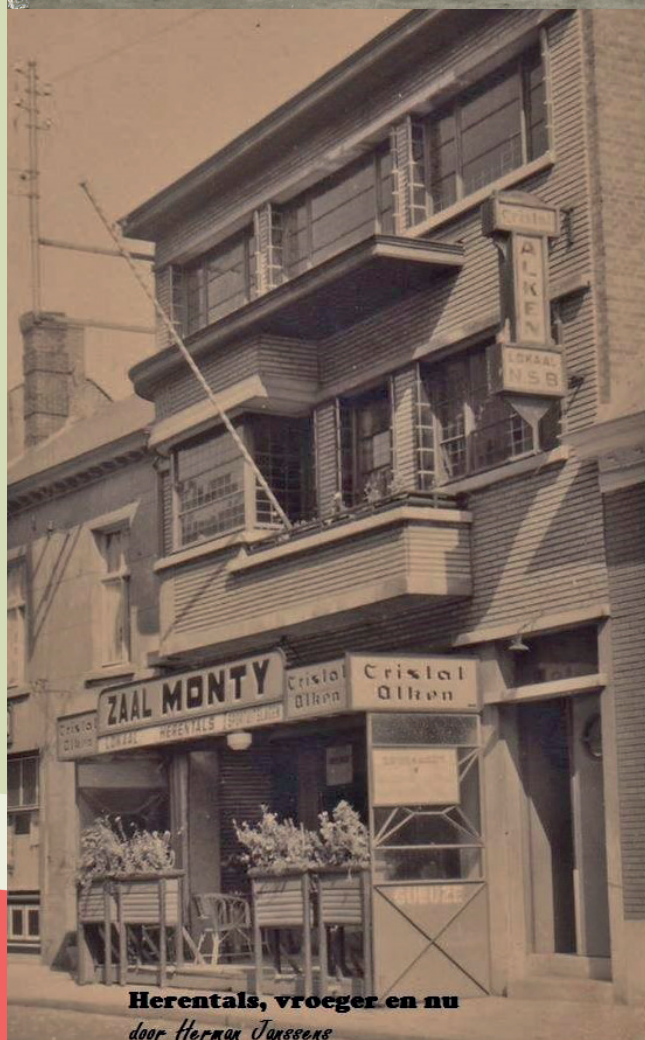
Waar heb je je man of vrouw leren kennen?

Hoe zag je jurk of kostuum eruit?

Was er een trouwfeest? Wie heb je uitgenodigd?

Als je nu opnieuw zou kunnen trouwen, zou je dan dingen anders doen?

6. Bovenrij

Herentals, vroeger en nu
door Herman Janssens

Vragen

Mochten jullie in jullie jonge jaren al op café gaan?

Waren er toen nog danszalen en bals?

7. Francescopaviljoen/Klooster

Er zijn altijd veel scholen geweest in Herentals. Onze stad telde heel wat leerlingen op de schoolbanken van katholieke scholen, rijks- en gemeenschapsscholen, internaten en weesscholen.

Vragen

Waar ben jij naar school geweest?
Hoe oud was je toen je van school kwam?
Zaten in jouw klas zowel jongens als meisjes?
Wat heb jij gestudeerd?

8. Bovenpoort/Nonnenvest

In de Nonnenstraat is sinds 1836 het klooster van de zusters franciscanessen gevestigd.

Opmerkelijke gebeurtenis:

In 1920 trad Maria van Beek, later bekend als zuster Rumolda, toe tot het klooster van de franciscanessen. Zij werd het “heilig nonneke van Herentals” genoemd omdat ze stigmata had in de hartstreek en aan haar handen en voeten, nadat het Heilig Hart van Jezus in een visioen aan haar was verschenen. Haar droom om als missiezuster naar Congo te trekken kon vervolgens niet doorgaan. Tot aan haar dood in 1948 verbleef zuster Rumolda op haar kloosterkamer in Herentals.

Vragen

Welke verschillen vind je met de poort van vroeger en nu?

9. Augustijnenlaan

Waar nu de Belgiëlaan en de Augustijnenlaan liggen, liep tot 1940 een stuk van het Kempisch Kanaal, in de volksmond 'de vaart' genoemd. Wanneer in 1935 het Albertkanaal in gebruik werd genomen, werd dat al snel de 'nieuwe vaart', terwijl het kanaal dat door Herentals liep de bijnaam 'oude vaart' kreeg. Tijdens de Duitse bezetting werd het grootste deel van de 'oude vaart' gedempt, wat haar dan weer de titel van 'gedempte vaart' opleverde.

Vragen

Naast het administratief centrum lag vroeger het helikopterpleintje.

Waarom noemen we dit zo?

In het administratief centrum zetelen het schepencollege en de OCMW- en gemeenteraad.

Welke burgemeesters heb jij gekend?

10. Begijnhof

Het Herentalse begijnhof werd gebouwd in de zeventiende eeuw. Sinds 1998 wonen er geen begijnen meer. Je vindt er de Sint-Catharinakerk en de voormalige infirmerie die nu onderdak biedt aan het begijnhofmuseum. Het fundatiehuis, het oudste gebouw van het begijnhof, is beschermd als monument.

Het OCMW is eigenaar van het Begijnhof en geeft de woningen in erfpacht aan particulieren. De erfpachters moeten de woning renoveren volgens strenge voorwaarden.

Vragen

Heb jij nog begijnen gekend?

Ben je ooit in de Sint-Catharinakerk geweest?

Heb je al andere begijnhoven bezocht?

11. Hofkwartier

Toen het Kempisch Kanaal nog door het stadscentrum liep, verbond een bruggetje het Hofkwartier met de Fraikinstraat. Op de hoek van het Hofkwartier en de Augustijnenlaan was tot 2008 de winkel in ijzerwaren en huishoudgoed van Van den Broeck-Beenckens gevestigd.

Op de hoek van het Hofkwartier en de Grote Markt werd in de zestiende eeuw het vleeshuis gebouwd. In de loop van de tijd verloor het zijn originele functie en ging het dienst doen als tekenschool waar lessen tekenen en bouwkunde werden gegeven. Nadat in 1970 een brand het gebouw verwoestte, verhuisde de tekenschool naar de hoek van de Zandstraat. Op de plaats waar de tekenschool vroeger stond, is nu feestzaal 't Hof en het jeugdcentrum 2200.

Vragen

Ben jij vroeger naar de teken- of muziekschool geweest?
Had je andere hobby's of deed je aan sport?

12. Grote Markt

Op vrijdag prijzen de marktkramers hun waar aan op de wekelijkse markt in het hart van de stad. Je kunt er onder meer terecht voor groenten, vlees, fruit, bloemen en textiel.

Vragen

Ging jij vroeger vaak naar de wekelijkse markt?
Hadden jullie zelf groenten en fruit in de tuin?

Met de steun van

Toerisme Herentals

Een stadsdienst die je laat proeven van Herentals.

www.herentals.be/toerisme

vzw Toerisme Herentals

De vrijwilligersvereniging Toerisme Herentals VZW heeft tot doel om het toerisme in de gemeente Herentals en in de deelgemeenten Noorderwijk en Morkhoven in al zijn aspecten te bevorderen.

De vereniging zal hiertoe de bestaande initiatieven ondersteunen en verder ook zelf nieuwe initiatieven opstarten waar zij dit nodig acht.

Dienstencentrum Convent 2

Een ontmoetingsplaats voor iedereen, met bijzondere aandacht voor doelgroepen zoals ouderen + 55 jaar, mensen met een beperking, nieuwkomers, mensen in armoede,... Een infopunt voor thuiszorg en dementie en een plek waar u zich kunt ontplooien, creatief kunt zijn en uw sociale netwerk kunt uitbouwen.

www.herentals.be/ocmw/convent

Werkgroep 'dementievriendelijke gemeente'

Werkgroep dementievriendelijk Herentals wil van de stad een warme samenleving maken waar ook mensen met dementie en hun mantelzorgers hun plaats vinden/hebben en dit door het opzetten van talrijke projecten (praatcafés, familiegroepen, infopunt dementie, fototentoonstelling, EHBD-trolley i.s.m. de bib, project vermissing i.s.m. politiezone Neteland, kunstproject i.s.m. de stedelijke academie voor beeldende kunsten, stickeractie en bierviltjes i.s.m. de middenstand, ...). De plaatselijke partners zijn: Stad en OCMW, de drie Herentalse woonzorgcentra (Bremdael, Vogelzang, Sint – Anna), LDC Convent2 (coördinator) en de familiegroep van de Alzheimer liga Vlaanderen.

<https://www.herentals.be/ocmw/dementie>

Greg Projects

Deze brochure is grafisch uitgewerkt en geprint door Greg Projects.

www.gregprojects.be

LEGENDE

- i. Infokantoor, start en einde alle wandelingen
- 1. Lakenhal
- 2. Cultuurcentrum
- 3. Zandpoort/Zandstraat
- 4. Molenvest
- 5. Sint-Waldevtrudiskerk
- 6. Bovenrij
- 7. Franciscopaviljoen/ Klooster
- 8. Bovenpoort/ Nonnenvest
- 9. Augustijnenlaan
- 10. Begijnhof
- 11. Hofkwartier
- 12. Grote Markt

- Toegankelijke route = 3,2 km
- Volledige route = 5 km
- Verkorte route = 3,4 km
- Fiets- en wandelweg

BEREIKBAARHEID

Op wandelaafstand van het centrum is het station van de NMBS. Ieder uur zijn er meerdere treinen naar Antwerpen. Aan het station vertrekken ook bussen van De Lijn.

Met de auto is Herentals bereikbaar vanuit:

- Antwerpen via de E313, afrit Herentals-west
- Hasselt via de E313, afrit Herentals-Oost
- Eindhoven via E34, afrit Lille-Herentals

PARKEREN

- Gratis parkeren: Belgiëlaan en Augustijnenlaan
 Betaald parkeren (behalve op zón- en feestdagen):
- Op de grote markt
 - Achter zaal 't Hof
 - Naast de Sint-Waldevtrudiskerk aan de Kerkstraat